

Προς: Günther Oettinger

Αθήνα, 19 Αυγούστου 2014

Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ενέργεια

Αρ. Πρωτ.

Αγαπητέ Επίτροπε

Κατ' αρχάς επιτρέψτε μου να εκφράσω την εκτίμησή μου για τις προσπάθειές σας να ενισχύσετε την ευρωπαϊκή ενεργειακή ασφάλεια και ανθεκτικότητα σε αυτήν την ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο.

Η εξασφάλιση αδιάπτωτης παροχής ενέργειας τον προσεχή χειμώνα είναι η μεγαλύτερη πρόκληση για εμάς. Εν τούτοις η διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και του στρατηγικού προσανατολισμού των άμεσων μέτρων που πρόκειται να εφαρμόσουμε αποτελεί την πλέον επείγουσα υπόθεσή μας. Για την επιτυχία τους θα απαιτηθεί, αναμφίβολα, μία περιεκτική και συλλογική προσέγγιση στο ζήτημα της ασφάλειας εφοδιασμού και αυξημένο αίσθημα αλληλεγγύης. Επιπροσθέτως, ο συντονιστικός ρόλος της Επιτροπής είναι κεφαλαίωδους σημασίας για μία επιτυχημένη εφαρμογή των μέτρων.

Σχετικά με τα ανωτέρω θα επιθυμούσα να σας επισημάνω τον κρίσιμο ρόλο του Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου (ΥΦΑ), του οποίου η ανεκτίμητη συμβολή σε περιόδους κρίσεων είναι πολύ καλά τεκμηριωμένη. Ειδικά όσον αφορά στην Νοτιοανατολική Ευρώπη, καθώς και κάποιες περιοχές της Κεντρικής Ευρώπης, το ΥΦΑ μαζί με την αξιοποίηση των χώρων αποθήκευσης φυσικού αερίου, θα αποτελέσουν την μόνη εναλλακτική λύση στο φυσικό αέριο που διακινείται μέσω αγωγών, σε πιθανή περίπτωση σοβαρής διαταραχής της παροχής του. Όπως γνωρίζετε, η διαθεσιμότητα των εγκαταστάσεων εισαγωγής ΥΦΑ στην ΕΕ και η αναλογούσα δυναμικότητά τους δεν αντανακλούν αναγκαία τις αντίστοιχες ανάγκες για παροχή αερίου των περιοχών που αναφέρθηκαν πιο πάνω.

Όπως έδειξε η κρίση του Ιανουρίου 2009, ακόμη και όταν υπήρχε διαθέσιμη δυναμικότητα στις εγκαταστάσεις εισαγωγής ΥΦΑ, παρουσιάσθηκε συχνά η ανάγκη, σε διασυννοριακό ή ακόμη και σε επίπεδο ΕΕ, συντονισμού της παροχής ΥΦΑ σε εθνικούς πάροχους ή σε μεγάλους εθνικούς καταναλωτές των πληττομένων χωρών από εκείνους τους διεθνείς πωλητές ή τις εταιρείες γειτονικών χωρών που διέθεταν πλεονάζουσες ποσότητες κατά την διάρκεια της αναταραχής της αγοράς. Είναι σημαντικό να τονισθεί ότι πολλές από τις εταιρείες εφοδιασμού των εθνικών αγορών ή από τους μεγάλους εθνικούς καταναλωτές δεν είχαν προηγούμενη εμπειρία όσον αφορά στην εμπορία του ΥΦΑ. Επιπλέον, όσον αφορά στον χειμώνα του 2014/2015 υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι η διαδικασία της εξασφάλισης των απαραίτητων φορτίων από την αγορά σποτ θα είναι ακόμη πιο περίπλοκη. Είμαστε ιδιαίτερα ανήσυχοι γι αυτό, δεδομένης της αυξημένης πίεσης στην αγορά εξαιτίας της υψηλής ζήτησης από τις χώρες της Ασίας και των οξυμμένων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα Κράτη-Μέλη εξαιτίας της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Οι παράγοντες αυτοί απλώς επιβαρύνουν περαιτέρω μία σειρά προβλημάτων που συνδέονται με τις πιεστικές συνθήκες που επικρατούν σήμερα στην αγορά του φυσικού αερίου, συνθήκες οι οποίες είναι πολύ πιθανόν επιδεινούμενες να επηρεάσουν σοβαρά την τιμή, την διαθεσιμότητα καθώς και την

δυνατότητα προμήθειας ΥΦΑ στην περίπτωση μίας ταυτόχρονης αύξησης της ζήτησης για άμεση αγορά ποσοτήτων ως αποτέλεσμα μίας ενδεχόμενης κρίσης παροχής.

Συνεπώς θεωρούμε επιτακτική ανάγκη να εκπονήσουμε, συμφωνήσουμε και συμπεριλάβουμε στα άμεσα μέτρα που η ΕΕ θα εφαρμόσει προκειμένου να ενισχύσει την ανθεκτικότητα του συστήματος, έναν μηχανισμό έκτακτης ανάγκης για εξασφάλιση εκτάκτων ποσοτήτων ΥΦΑ για τα πιο ευάλωτα κράτη, ειδικότερα στην Νοτιοανατολική και στην Κεντρική Ευρώπη.

Σε αυτό το πλαίσιο, προτείνουμε να εξετασθεί η δημιουργία ενός «Συντονιστικού Μηχανισμού για εξασφάλιση ποσοτήτων ΥΦΑ έκτακτης ανάγκης», υπό την εποπτεία της Ομάδας Συντονισμού για το Φυσικό Αέριο (Gas Coordination Group) με στόχο την κατά προτεραιότητα παράδοση πλεοναζουσών ποσοτήτων ΥΦΑ στις πλέον πληττόμενες αγορές της Ευρώπης, αντί για άλλους προορισμούς.

Η δημιουργία ενός παρόμοιου μηχανισμού θα επιτρέψει στα Κράτη-Μέλη, στην Επιτροπή και στις επιχειρήσεις του τομέα του φυσικού αερίου να αναλάβουν, σε συνθήκες στενής συνεργασίας, και υπό τον συντονισμό της Ομάδας Συντονισμού για το Φυσικό Αέριο, τις κοινές τους ευθύνες για την εξασφάλιση της παροχής φυσικού αερίου όπως περιγράφονται από την Οδηγία 994/2010, στο πνεύμα της αλληλεγγύης που θεμελιώνει.

Ο Μηχανισμός θα μπορούσε να εγκαθιδρυθεί και να λειτουργήσει στις ακόλουθες βάσεις:

Στο πρώτο στάδιο της εφαρμογής θα πρέπει να καθοριστούν συγκεκριμένα και γι αυτό μία ή περισσότερες περιοχές των Κρατών-Μελών, συμφώνως προς το Παράρτημα IV της Οδηγίας 994/2010, με σκοπό να ενισχυθεί η ατομική ή συλλογική ενεργειακή ασφάλεια μέσω ΥΦΑ. Ο Μηχανισμός θα είναι δυνατόν να ενεργοποιηθεί μόνο εάν παρουσιασθούν συνθήκες κρίσης στην παροχή φυσικού αερίου, είτε σε επίπεδο συναγεμίου είτε σε επίπεδο καταστάσεως έκτακτης ανάγκης.

Μέσα στο πλαίσιο των Stress-tests ή ακόμη και σε μία μονιμότερη βάση, η Επιτροπή ή η Ομάδα Συντονισμού για το Φυσικό Αέριο θα πρέπει να ζητούν από κάθε Κράτος-Μέλος για μία περίοδο που αρχίζει από τον Οκτώβριο και λήγει τον Φεβρουάριο του επομένου έτους, μία δυναμική κατάσταση θεμάτων που θα περιλαμβάνει τα εξής:

α. Εξασφαλισμένες και πιθανές παραδόσεις ΥΦΑ κατά την διάρκεια των επομένων έξι μηνών.

β. Αναμενόμενο πλεόνασμα ΥΦΑ που θα μπορούσε να εξαχθεί σε άλλα Κράτη-Μέλη.

γ. Αναμενόμενο έλλειμμα ΥΦΑ κατά την διάρκεια των έξι επομένων μηνών σε περίπτωση προειδοποίησης-συναγεμίου για εκδήλωση κρίσης ή σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης λόγω εκδήλωσης κρίσης.

Ο Μηχανισμός θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει προβλέψεις οι οποίες θα εξασφαλίζουν την διαθεσιμότητα ποσοτήτων ΥΦΑ έκτακτης ανάγκης και τις αντίστοιχες εγγυήσεις που είναι απαραίτητες, κατά περίπτωση, ώστε να υποστηρίζεται η δυνατότητα προμήθειας από όσους πάροχους ή πελάτες πλήττονται περισσότερο από μία σοβαρή διαταρχή παροχής.

Ως δεύτερο βήμα εφαρμογής θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα πρόγραμμα «Φορτίου ΥΦΑ Εκτακτης Ανάγκης» και να λειτουργήσει υπό την ευθύνη ενός κοινά αποδεκτού οργανισμού (π.χ. Gas LNG Europe) και να επιβλέπεται από την Ομάδα Συντονισμού για το Φυσικό Αέριο σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες των εμπλεκόμενων Κρατών-Μελών.

Τα ανωτέρω αποτελούν κάποιες αρχικές σκέψεις για έναν Μηχανισμό ο οποίος πιστεύουμε ότι θα είναι σε θέση να συνεισφέρει σημαντικά στην ενδυνάμωση της ανθεκτικότητας της Ευρώπης και να υλοποιήσει την κοινή μας δέσμευση να ενεργούμε σε πνεύμα αλληλεγγύης. Πιστεύουμε όμως ότι από κοινού θα πρέπει να αναπτύξουμε περαιτέρω τον συγκεκριμένο προβληματισμό αποβλέποντας στην καθιέρωση ενός ευέλικτου σχήματος το οποίο, σε πλήρη αρμονία με τους κανόνες και τις πρακτικές της ΕΕ, να είναι σε θέση να επιτύχει τα επιθυμητά αποτελέσματα όσο το δυνατόν νωρίτερα.

Για τον σκοπό αυτό η Υπηρεσία μου είναι έτοιμη να εργασθεί από κοινού με τις δικές σας για την δημιουργία ενός σχήματος το οποίο θα συνδράμει την Ευρώπη, ώστε να αντιμετωπίσει περιόδους πιθανών διαταραχών στη διαδικασία παροχής φυσικού αερίου.

Παρόμοια επιστολή αποστέλλεται και στον Προεδρεύοντα του Συμβουλίου Υπουργών Ενέργειας της ΕΕ, Αν. Υπουργό Οικονομικής Ανάπτυξης της Ιταλίας, Claudio De Vincenti.

Παραμένω στη διάθεσή σας για κάθε επιπλέον διευκρίνιση και συζήτηση και αναμένω τις απόψεις σας.

Με εκτίμηση

Γιάννης Μανιάτης

Υπουργός